

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

ANY XII

REUS, DISSABTE 22 DE DESEMBRE DE 1917

NÚM. 291

Preus de subscripció

REUS. . . Ptes. 1'50 al mes.
Fora. . . » 4'50 trimestre
Estranger » 9'—

Número solt 5 cèntims

Anuncis segons tarifa

Gran Hotel - Restaurant Els cafès GIL
de **LONDRES**
HOTEL DE PRIMER ORDRE
Habitacions amb telèfon urbà i interurbà. : : Habitacions amb bany, d'ixes i telèfon
Carrer Metge Fortuny, 3 (davant La Fleca).-Reus

Crònica estrangera

El cas de Portugal

Les declaracions, a la vegada breus i clares, que han fet Bernardí Machado i Joao Chagas sobre el darrer cop d'Estat a Portugal aclareixen perfectament el caràcter de lo succeït. Una pluja de telegrams contradictoris havia enfosquit les causes i la significança del moviment.

Lo que primer apareix a la vista és que els homes que avui han pujat al poder en la República Lusitana son els mateixos que han combatut encarnitzadament la política internacional de l'Alfons Costa. Aquest feu triomfar, amb grans esforços, la política intervencionista. Sense la seva voluntat, sens el seu sentit d'estadista, Portugal no hauria enviat un exèrcit al front francès. I aquest petit exèrcit no sols representava la llealtat de Portugal vers la seva aliada secular, sinó que otorgava a la República un lloc a la conferència de la pau i un lloc digne en el concert dels pobles. Poques vegades s'haurà donat un esforç militar tant fructuós en relació amb la seva importància. Alfons Costa mereixia, doncs, l'aplauso i l'agraïment de tota la nació.

Els nous governants, els que han escalonat el poder amb ajuda del sabre de Sidoni Paes, eren els sostenidors de la tesi neutralista. No els anomenarem germanòfils, perquè és possible que en realitat no ho siguin, al menys en la seva totalitat. Donat el caràcter personal que ha presentat casi sempre la oposició a Costa, no és aventurat suposar que certs elements es mostraren oposats a la intervenció armada, per la principal raó de que Alfons Costa era partidari de ella. Lo essencial, per als al·ludits elements, era sostenir lo contrari de lo que Costa sostenia.

La titulada revolució de Portugal ha sigut un senzill pronunciamient militar. El poble lusitànic està evidentment cansat de la inestabilitat de les institucions i de les inacabables lluites polítiques i personals. Per aquella raó que ha exposat Machado, de que els governs es gasten pel sol fet de permanèixer en el Poder, Alfons Costa havia vist disminuir mol-

tíssim la seva popularitat. Ademés, la carestia de les subsistències causava un creixent males ar en el poble. D'aquí que, quan alguns regiments es pronunciaren contra el Govern de Costa, la massa dels ciutadans s'abstingués d'intervenir en la lluita que s'entaulà entre les forces sublevades i les forces fidels. Si dintre uns dies o unes setmanes, altre pronunciamient militar fes caure a Sidoni Paes, el poble observaria probablement la mateixa actitud de indiferència, de inhibició. I és que les revoltes i els pronunciamients, quan se fan crònics, acaben per perdre tot interès per al poble.

A pesar dels seus antecedents anti intervencionistes, els nous ministres s'han afanyat a declarar que respectaran els compromisos de l'aliança anglesa i de la política d'intervenció. Aquesta declaració ha sigut acollida amb algun rezel per la premsa francesa, que espera veure els actes que seguiran a les paraules. Nosaltres creiem que el Govern de Sidoni Paes no se separarà en aquest punt de la política del Govern anterior, entre altres raons perquè una aventura germanòfila podria costar molt cara a Portugal. Però la veritat és que sense separar-se d'aquesta política el nou Govern podria restringir el concurs de Portugal en la gran guerra. Els temps aclariran aquesta qüestió, la qual té sens dubte molta més importància per a Portugal que per a la "Entente".

A. ROVIRA i VIRGILI.

DE SPORT

REUS-DEPORTIU

No vos fa molt més goig, veure al nostre jovent com aprofitant els dies de festa se dedica a la gimnasia, al futbol, curses de bicicletes, curses pedestres i demés exercicis corporals a l'aire lliure, que veure l'encanat en una sala de billar, de jocs prohibits i altres vicis pitjors? I si vos fa més goig el que vos tres fills i els dels vostres conciutadans se dediquin al sport i se separin del vici, no és cert que tots tenim el deure de cooperar al millor desenrotll dels primers, en el bon sentit del concepte, amb la mesura corresponent?

Veu's-aquí, doncs, perquè avui venim a parlar d'una associació recentment creada en nostra ciutat i que respon als fins abans dits, aixó és, el cul-

tiu del sport i de la gimnasia en totes ses diverses manifestacions; del Reus-Deportiu.

Fa temps que veiem com una munió de joves es dediquen al fut-bol, havent arribat a organitzar en el camp del Camí de Salóu, partits importantíssims que han combatut amb els millors «teams» de Barcelona, i avui serien els campions de «segona lliga» de Catalunya, a no haver hi sobrevingut causes no imputables a ells. Tal jovent ha donat proves de verdadera constància i amor a dit sport, fugint del vici. Reus pot i deu estar orgullós de que fins en el sport, se pronuncii son nom amb la deguda consideració que's mereix quan se demostra superioritat; i les famílies de aitals joves, més que satisfetes al veure que en lloc de fills esllanguits, de color groc i poca vida, els puguin veure amb la robustesa que necessàriament ha de produir una vida sana, de exercici corporal i junyats preciament de lo que més perjudici causa.

I lo mateix succeeix amb els ciclistes: amb la dèria de ser un bon corredor, se veu al jove privar-se ell mateix de begudes alcohòliques, com sosté la necessitat del descans per la nit; com, en fi, busca tots els medis per a poguer enfortir-se i sostindre la lluita que ha d'empendre demà.

Para comparem aquest jovent amb el que veiem abandonat per nostres places i habitat continuament les tabernes i llocs de mal viure! I sib estab-

Tinguem en compte que l'enfortiment d'una naturalesa, porta sempre a l'individu el desenrotll d'un caràcter més sencer, més resolt, més ben disposat per a sostindre la lluita per la vida; i en general, el millorament de la raça.

Doncs bé, ha vingut dia que a força de bona voluntat i sacrificis, s'ha pogut lograr l'unió de tots aquells que, aimants del sport, s'han convençut que separadament no logriaren poguer tindre tots aquells medis per a obtindre el seu objectiu, i constituint una sola entitat podrien fer cara a les necessitats que es presentessin; i aixó precisament és lo que ha portat la constitució del «Reus-Deportiu».

Empró, no basta la unió i bona voluntat, se fa precis el pòguer posar ho en pràctica; i també per aixó fa falta que's puguin tindre les càntitats necessàries a tals fins; càntitats que tenen de aprontar nostres conciutadans.

A tot arreu, aquell que més haber té, mes obligació té de contribuir al seu conciutadà; i per lo tant, si reconeixem més que la utilitat, la necessitat de regenerar nostre poble; forçosament tenim de contribuir amb la mesura de les forces de cada hu a la organització de tot alló que pugni ser mitjà de regeneració.

El «Reus-Deportiu» compta avui amb una Junta i President, que no pot estar ja més ben disposada per a la realització dels objectius abans dits: a prestar-los-hi tots nostra més franca

cooperació. No tinguen mires baixes i mesquines; sigueu altruistes; prescindiu de petiteses que no conduexen més que al perjudici de tots; ajudem al «Reus-Deportiu»; creem joves que puguin ser verdaderament útils a si mateixos i a la societat; i amb seguretat que no es farà esperar el dia en que veurem transformada la manera de ser de nostre poble en benefici d'ell mateix.

Reus compta amb molts ciutadans que han demostrat en totes ocasions el seu amor envers la població; falta únicament que se'ls indiqui la necessitat que's té de la seva cooperació, i és indubtable que la prestaran amb gust.

I tots junts gosarem d'aquella satisfacció que dona el compliment d'un dels primers i més importants deures de ciutadania.

RAMON VIDIELLA BALART.
Reus desembre de 1917.

JOVENTUT NACIONALISTA REPUBLICANA

Per a la nit de la DIADA DE NADAL, extraordinari Ball **FESTA de la SARDANA** amb obsequi als socis de la Joventut N. R.

La Sardana d'honor, serà ballada amb garlandes. Les senyorettes seran obsequiades amb flors camperoles

Tradicionalment el problema peninsular s'ha mantingut insoluble per la lluita política dels dos esperits: el de la confusió dels tipus nacionals, afavorida per l'acció centralitzadora, conquistadora o opressora castellana, contra l'esperit de justa i racional diversificació de catalans, portuguesos i bascs. L'ideal castellà no realitzarà mai la unitat nacional ibèrica. Si no la va conseguir en l'època de la gran poixança política de Castella, menys la conseguirà avui que l'alsament regionalista o nacionalista espanyol ha atebilit sensiblement l'hegemonia castellana, desvirtuant-la i reduint-la al trist paper d'un excessiu centralisme de l'Estat exercit per un verdader monopoli de les funcions de Govern en mans de les oligarquies i dels polítics del centre.

Només l'esperit diversificador, regoneixent la plena autonomia i sobirania de les varies nacionalitats ibèriques a base de confederativa, pot resoldre el problema polític peninsular.

La intel·ligència amb Portugal no l'acomplirà Espanya fins després d'haver resolt els seus problemes nacionalistes. I és ben cert que del fet de la

I a part de les lletres i de la poesia, agraïm a la nostra ciutat, a Reus, el que ha estat el nostre orgull i el nostre orgull.

IV

La Iberia i la Confederació Ilatina

Anar a la reconstrucció de la Iberia com el primer pas per a arribar a la Confederació Ilatina, representa l'ideal futurista de la política catalana. Es una forma, la més humana i justa d'imperialisme, per al predomini del geni i la civilització Ilatina, al món. (1)

Per lo demés, el pan-catalanisme és solament una aspiració generosa de intervenció espiritual de la vella Catalunya dins tots els organismes, territoris i poblacions de sava catalana. Si alguns pan-catalanistes han manifestat alguna vegada el seu pensament, ha sigut sempre lluny de tota idea de predomini polític. La Més Gran Catalunya representa un anhel de germanor, una coincidència dels varis pobles catalans per a

(1) Vegi's *Iberisme*, de l'autor, amb un pròleg de Teofil Braga. Barcelona, 1907.

Comentaris breus

«Decíamos ayer», referint-nos a la «Carta abierta» que «Las Circuntancias» adreava al director d'«El Liberal», que era molt xocant la conducta del diari possibilista.

I avui ategim que més que xocant, resulta fresca.

Tant fresca, que no ho hauria sigut més redactada per un plantigrad polar.

Perquè, senyors, s'hi fan unes afirmacionetes, en la dita Carta...

«Cuando vino Dato al gobierno—escriu el confrare—, se le hicieron al señor Simó indicaciones más o menos carinosas de que dimitiera el cargo de alcalde que el gobierno caído le había conferido, pero el señor Simó que según la situación en que se encuentra colocado entiende las cuestiones de delicadeza política de muy especial manera, a tales indicaciones se hizo el sordo, y continuó aferrado a la vara de alcalde hasta el momento que alude en su carta, de la Asamblea de parlamentarios, en cuyo momento, le hubieran destituido, si no hubiese dimitido el cargo.»

I en efecte, és del domini públic que el senyor Simó, tan prompte caigué del poder el Govern lliberal que'l nomena, s'apressà a posar el seu càrrec a disposició del nou Govern.

I conste-li al preocupat redactor de la Carta de marres, que'l senyor Simó no hauria deixat d'ésser alcalde, si no hagués reiterat la seva dimissió, amb caràcter de irrevocable, arran del moviment renovador iniciat en l'Assamblea de parlamentaris.

Amb lo qual demostra tenir la «delicadeza», i quelcom més, que falta als possibilistes i als seus aliats conservadors.

Pero on «campeja», com diria el senyor Rovira i Guinart, la desaprensió del confrare, és al parlar de «la defeció y abandono del cargo de concejal del señor Simó y cuantos con él comulgan».

Perque mai com en aquesta ocasió pot dir-se tan encertadament que és «mentar la sogra en casa del ahorcado».

En quan «al clamoreo de la ciudad entera» demanant que tornessin els possibilistes a l'Ajuntament i altres recursos retòrics per l'istit, no deuen ni poden pendre's en consideració.

N'ha abusat tant l'orguen possibilista que estan ja completament desacreditats.

Hi ha quelcom més, no obstant, en la «Carta abierta», que'l comentarista vol recullir i constatar.

Perque val la pena.

Es clar que no vol posar-se seriós; pero ha d'aprofitar-ho, té el deure d'aprofitar-ho per a evidenciar, per millo-néssima vegada, la lògica que gasta el diari possibilista.

«Las Circunstancias» ens ha vingut acusant, en campanyes d'estridentia, de «meternos en la vida privada» dels seus amics i fins de «faltar el respeto» a las señoras.

Doncs bé; el diari possibilista comet el mateix pecat que censura en nosaltres, per poc que s'hi pugui salvar.

I un dia és la família, senyorettes incloses, d'un correligionari seu per cert; altre dia és, com en el cas a que'ns volem referir, un «casí pariente» del senyor alcalde, «barajando»; no el nom, pero sí la persona d'una simpática senyoreta amb les seves xòrques campanyes polítiques.

Es clar que'l confrare deu creure que dient «hermosa y distinguida» a l'esmentada senyoreta, ja pot al·ludir-la en les llurs polémiques desaprensives.

Això no és posar-se en la vida privada ni «faltar al respeto» a las señoras.

Pero el colega posa el crit al cel quan a un amic seu li diem escualid: «lotero».

En Ramón Casals i Vernís dibuixant d'ex-libris

No us sembla cosa extraordinària, que un home, en la maduresa de la vida, pugui servir en plena saba les il·lusions de la primera joventut i fer les florir i granar abundantment? No és un miracle que en l'ambient prosaic, mancat de tota espiritualitat, que ens en-xonxeix i ens aclapara, pugui un artista renovar-se i en les hores que l'afanyar el jornal li deixi lliure, treballar per a satisfacció del propi esperit, per a la seva íntima delectança?

Doncs a Reus en tenim dos d'aquests casos extraordinaris: el d'En Ramón Casals i Vernís i el de don Tomás Bergadà i Pi. Un i altre deixen corpresos quan se'ls contempla en la seva ardua ascensió vers lo perfecte. Hom no sab que admirar més en ells; si la seva obra o la seva perseverança.

D'En Tomás Bergadà, esperem l'ocasió oportuna per a parlar-ne extensament quan compleixi la paraula que té donada als seus amics d'exposar una col·lecció de teles. Avui ens hem proposat ocupar-nos exclusivament del se-

nyor Casals, ja que'ns ha mogut a escriure aquestes quartelles l'examen de uns ex libris seus, que publica una revista local.

El conreu de l'ex-libris és la més aristocràtica especialització dels artistes refinats. No n'hi ha prou en ésser un bon dibuixant per a produir un «ex-libris» perfecte; són indispensables a l'ex-librista una suma tan gran de coneixements, posseir una cultura tan completa, que amb tot i ésser unió els artistes catalans que s'han especialitzat en les marques de llibres, són ben pocs els que han sigut consagrats per la crítica i acceptats pels bibliòfils. Entre aquests pocs, hi figura el nostre compatriota en lloc preminent, guanyat a força d'estudi i de perseverança.

El senyor Casals ha sigut sempre un pulcríssim dibuixant, pero no havia arribat a la depuració d'estil, a l'armònia de composició i claretat en el símbol que campeja espléndidament en les darreres produccions, que hem tingut el goig d'admirar i que figuren, algunes d'elles, en les biblioteques i col·leccions dels més experts aimadors del llibre.

No és el nostre intent el de portar a terme un minuciós treball de crítica i per xo no direm quin ens sembla millor o pitjor dels ex-libris dibuixats pel senyor Casals. Ens volem referir a l'obra global per ell realitzada en aquests darrers anys, i que en són conjunt la considerem de prou valia perdurable per a fer la fama del seu autor.

No és aquesta opinió nostra filla de servil idolatria que porta a la adulació; i és per xo que endrecem la nostra més sincera i coral enhorabona al senyor Casals i acabem aquestes ratlles demanant-li que faci una exposició pública dels originals dels seus ex-libris.

Informació

L'averia que ocorregué ans d'ahir a la tarda en la línia d'alta tensió que suministra energia elèctrica a aquesta ciutat, no quedà reparada fins ahir a un quart de dotze del dia.

Els artistes de la Companyia que ve actuant amb tant d'èxit en el Teatre del Centre de Lectura, estan preparant un programa sensacional per a la funció d'ignoscents que tindrà lloc el divendres dia 28. Segons se'ns comuni-

ca, es representarà en dita funció una aplaudidíssima sarçuela en dos actes, completant el programa balls, couplets, jocs de prestidigitació, i altres números que per la seva novetat cridaràn poderosament l'atenció del públic.

Jaume Simó i Bofarull

ADVOCAT DELS ILTRES. COL·LEGI DE REUS I TARRAGONA

DESPATX: Robuster, 28, ent., de 11 a 12 i de 16 a 18

La manca de fluit elèctric que, a l'igual que a Reus se deixà sentir ans d'ahir a Tarragona, privà de que ahir es publicés la premsa diària d'aquella capital, qual població no compta amb altre mitjà d'enllumenat.

S'ha publicat el nombre corresponent al mes de novembre del «Boletín de la Asociación de Médicos de Reus», el qual publica, a més d'un interessant sumari, el següent estat demogràfic ocorregut en aquesta ciutat durant el mes d'octubre:

Matrimonis, 17; naixements: varons, 21; fembres, 20, total, 41; defuncions: varons, 31, fembres, 28, total, 59; diferència en menys, 18.

«La Historia de España y de los pueblos Hispano America nos hasta su independencia»

—Amb aquest títol i escrita per En Manuel Rodríguez Codolá, la casa Seguí acaba de publicar el primer quadern d'una interessant obra que constarà de 100 i es vendran a 0'70 pessetes cada un.—Intercalats amb el text dels 100 quaderns hi haurà dos mil gravats i 100 quadros en colors.

Suscripció a Reus: Llibreria i Centre de suscripcions de Josep Sans, arraval·laix de Jesús, 6.

L'empresa del Kursaal anuncia per avui el debat de les simpàtiques artistes «Las Africanitas» ballarines i ducistes, les quals alternaran amb un escullit programa de pel·lícules.

La Academia de Jurisprudencia i Llegislació de Barcelona, tenint en compte que la data en un principi senyala per a reunir-se en dita capital la anunciada Assamblea d'Organització Jurídica d'Espanya, coincideix amb la constitució dels nous Ajuntaments, alguns dels quals han manifestat desitjos de col·laborar en les tasques de l'esmentada Assamblea, ha acordat aplaçar sa celebració per als dies 10, 11 i 12 del pròxim gener; lo que és fa públic per a general coneixement.

La senyora viuda de don Enric Prat de la Riba, ha visitat al senyor Puig i Cadafalch, oferint a la Mancomunitat, com a donatiu, la biblioteca i els manuscrits del gran patriota.

El senyor Puig i Cadafalch li ha expressat el més profund agraïment de la Mancomunitat per l'indicat donatiu, d'alt valor patriòtic.

Se necessiten urgentment

Mare i filla independents per a viure en un poble, essent indispensable que l'una sàpiga cuinar bé y l'altra cuidar animals domèstics. Imprescindible excelents referències.

Escriure amb detalls a L. Oliva, La Argentera (Província de Tarragona).

La pluja d'ans d'ahir ha donat motiu a que els empleats de la brigada municipal estrenessin el trajo-impermeable que, cumplint el plec de condicions aprovat per l'Excm. Ajuntament, ha adquirit el contractista Sr. Sidós.

En la sessió de la Junta Municipal de Vocals Associats celebrada ans d'ahir es votà una subvenció de 500 pessetes per a la Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams

Negociem tots els cupons Deutes de l'Estat de venciment primer gener 1918. Canvi de bitllets i monedes estrangeres.

Aquesta setmana «Lectura Popular» publica varis treballs en prosa aplegats amb el títol de «Valldeposines», de la distingida escriptora mallorquina Na Coloma Rosselló de Sans.

Les últimes pluges han fet creixer extraordinàriament el caudal de la riera de Riudecanyes; fent que'l Pantán abans d'ahir comencés a vessar aigua. Ahir el sobreixidor portava 140 moles d'aigua que saltaven a la riera a través de l'antiga pedrera que serví per a la construcció del Pantán; i des d'aquest també's podia contemplar l'hermós espectacle de veure nevada la serra de l'Argentera fins al Coll de la Teixeta.

EL DEBATE, EL DIA, LA ACCION periódics de Madrid que diàriament publiquen cròniques de la guerra pòneguts crítics Armando Guerra i Fernando Weyler.—Preu 1'50 al mes.

Punt de suscripció a Reus: KIOSKO BORRELL, Plaça del Rei.

A l'arraval de Salmerón ahir a les dugues de la tarda, renyiren Sebastián Martí Martí i Francesc Espuny Gassol, empleat i ex-empleat, respectivament, de la Brigada Municipal; resultant de la baralla el primer amb una ferida al cap, produïda per l'Espuny amb una pedra.

El ferit fou curat de primera intenció en el Dispensari, i l'agressor signé detingut al Camí de Valls per la guardia rural i ingressà al «quartel·lillo» municipal.

La sessió de la Junta Municipal de Vocals Associats acabà ans d'ahir a dos quarts de cinc de la matinada, reanunçant-se ahir a les set del vespre; i sosprenent-se novament a dos quarts de nou per a reempendre-la a les dotze de la nit.

En la pròxima edició ne publicarem un extret.

Taller de Cerralleria d'obres

JOAN ADSERA CAMPS Carrer d'Alegre, 17. - REUS

Representant exclusiu a Reus de les portes d'acer ondulat, i de tots sistemes, de la casa J. Mas Bagà, de Barcelona i reparació de les mateixes.

Ahir marxaren en direcció a les seves llars, els individus i classes de tropa a quins se'ls ha concedit llicència de Pasquès.

Durant l'última setmana la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha ingressat per impositcions la quantitat de 788.259 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvi, plaços mensuals de pensió i capitals diferits reservats, 561.200 pessetes, havent obert 399 llibretes noves. De les impositcions corresponen 342.272 pessetes a la Oficina Central de Barcelona i 445.987 pessetes a les Sucursals.

Una obrera de la sederia de don Anton Pascual, ahir al matí a l'anar a fer un pago per compte del seu principal, va perdre dos bitllets de 50 pessetes. Se prega a la persona que'ls hagi recollit se serveixi fer-ne entrega a la Quedatura de Rondes municipals.

CASA JORBA

ESTANISLAU FIGUERES, 2 La casa Jorba, que es dedica a la venda d'articles de pisa, cristal i tot lo concernent en aquest ram, ha rebut grans existències de GERRES, propies per a conservar olives. PREUS LIMITATS.

En el Dispensari municipal ahir fou auxiliada una veïna que sofrí una caiguda en la plaça de la Constitució.

consequir la unitat moral de la raça. I diem de la raça, no en un sentit separatista, puix de sobres sabem que vigorosament no existeix una raça catalana, sinó un tipu antropològic català; però les gents catalanes, si avui no poden retrobar-se en la unitat política de la nació, poden no obstant, i an això han de tendir els esforços del Nacionalisme expansiu, retrobar la unitat moral que les lluites polítiques i la injustícia històrica havien destruït. El medi de retornar aquesta unitat moral de tots els catalans, és l'implantació del règim federatiu que al consagrar la Ibèria primer i la Confederació Ilatina, després, aplegaria en un sol tronc totes les branques d'un mateix arbre: el de la raça Ilatina.

A atavorir aquest pensament, vindrà ben segur la propia Anglaterra, ja que aquest és l'únic camí per a contrarrestar l'hegemonia germànica que amenaça subjugar el món dessota la fèrria organització del seu imperialisme militarista.

La Ibèria, per a que pugui resoldre's damunt una fórmula de llibertat i de justícia, haurà de proclamar la prèvia existència autònoma de les nacionalitats imperescibles i el predomini de les llen-

gues respectives dintre cada nacionalitat. Per a mantenir la possibilitat de la Confederació Ibèrica Catalunya no's pot desentendre de Portugal. La independència portuguesa és la raó vivent de l'anhel autonomista català i és, també, la suprema condició de l'iberisme federador de nacionalitats lliures que nosaltres preconitzem, base d'equilibri polític i de germandat espiritual i econòmic entre'ls pobles peninsulars.

Propiament la Ibèria està integrada per quatre modalitats nacionals ben definides:—la catalana, la castellana, la portuguesa i la vasca. Als límits morals i patriòtics d'aquestes nacionalitats, hi corresponen els respectius límits culturals, llingüístics, socials, econòmics i geogràfics. Cada una es manifesta en la vida peninsular o ibèrica, amb un ideal més o menys viu que la caracteritza i distingeix de les altres, i ningú s'atrevirà a coafondre baix un mateix comú denominador patriòtic, els quatre tipus representatius d'aquestes quatre nacionalitats, malgrat les moltes semblances que l'occidentalisme llatí i el meridionalisme ibèric han fos en cada poble.

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic del Dr. A. PRAS
VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transeorregut 10 dies després de la mossegada
Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Sense aquesta marca

L'aparell NO és un GRAMÓFON
CATÀLEGS GRATIS

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Éxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
en discs marca GRAMÓFONO

De venda: R. PERPIÑA - Carrer Major, 22 - REUS
Despatx: 24, pral.
Dipòsit de Rellotgeria, - bellatg id butx caí Desperadors des de 290 pessetes.

Garantida per sa puresa

Elaboració compatible amb les millors marques del país i estrangeres.

Dintre pocs dies, grans regals als consumidors

De venda en Droguerías i Confiteries

Representant per Catalunya

AGUSTÍESTEVE

Carrer Major, 15.-REUS

Basar «La ALIANZA».-REUS

Secció d'Objectes per a Regal

Ultimes novetats en Galeters, Jardineres, Gerros, Joiers, Jocs de café, Jocs entreines, Jocs de taula amb i sense estutx, Lámpares, Torretes, etc., en plata de llei. Plata Meneses i Plata Anglesa. Gran assortit en Figures artístiques de fang, marbre i pasta.

PREUS SENSE COMPETENCIA

SECCIÓ D'ÒPTICA

Gran assortit en tota classe d'articles perteneixents a aquest ram.—Gran varietat en montures per a Ulleres i Lentes en or, xapa or i níquel.—Garantitzem la puresa dels cristalls que la casa emplea en la confecció de les receptes dels Srs. Metges Oculistes.—Se fan compostures de totes classes.

PREUS ECONOMICIS

MERCERIA I NOVETATS

Alfred Llecha

Carrer de Monterols, 36.-REUS

Gran assortit, de les més altes novetats, en adorns per a vestits de senyora
Brodats i entredós, pel·leteria, perfumeria del país i estrangera; genres de punt, corbateria, elàstics, lliga-cames, bisuteria, moneders, i tots quants articles perteneixents al ram.

LÍNIA DE VALÈNCIA

Surten de Salou per a València
6'21, 9'18, 11'15, 0'02, 18'02 (fins a Benicarló).

Arriben a Salou de València
4'19, 8'32, 15'44, 18'36, 0'35 (desde Benicarló).

Gran Servei d'Autos i Carruatjes De Montroig a Reus i viceversa

SORTIDES

AUTOMOVILS		CARRUATJES	
MONTRIG	REUS	REUS	MONTRIG
A les 7	A les 11	A les 8	A les 4
> 12'30	> 4'30		

PUNTS DE PARADA:

- A Montroig, Casa Sabaté.
- A Montbrí, Café de la Plaça.
- A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.

IMP. SANJUÁN - REUS

Institut Pere Mata

En el sorteig públic celebrat el dia 13, per a l'amortització de vint Obligacions de la primera emissió d'aquesta Societat, han resultat favoreïdes les boles números disset i vintidós, per lo tant, seran amortitzades les Obligacions senyalades amb els números 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, compresos en les desenes premiades.

Sos poseïdors podran fer efectives en la Caixa del Banc de Reus de Descomptes i Préstecs, des del dia 15 al 30 del present mes, de 9 a 12, cinc centes pessetes per cada una. També pel citat Banc i en els mateixos dies se pagarán els interessos semestralis contra cupons números 28 de la primera emissió, 23 de la segona, i 9 de la tercera. Reus 14 de desembre de 1917.—Per A. del C. d'A., l'administrador, *Nicolau Gausset*.

Societat La Palma

Se posa en coneixement dels senyors socis que el proper diumenge, 23 del corrent, tindrà lloc en aquesta Societat, de 3 a 5 de la tarda, eleccions per a elegir els càrrecs de la Junta de Govern que cessen aquest any, que són els següents: Vis-president, dos vocals i un secretari.

Lo que s'anuncia per a general coneixement.

Reus 16 desembre 1917.—P. A. de la J. de G., el secretari, *Pau Rovira*.

ESPECTACLES

Teatre Fortuny

Companyia de sargüela i operata dirigida pel primer actor Emili Duyal i el mestre concertador Laureá Riba. Gran funció per a avui.

«El chico de las penuelas», «Aquí estamos toos», «La verbena de la Palma».

A dos quars de deu.

Kursaal

Grans sessions de cine per a avui.—7rens i hores de costum.

Sala Reus

Grans sessions de cine per a avui.—Preus i hores de costum.

Secció Oficial

Centre de Lectura

Junta Directiva

D'acort amb lo previngut en els Estatuts d'aquesta societat, la Junta Directiva ha acordat convocar reunió general ordinaria per al dia 27 de l'actual a les 21'30.

Lo que's fa públic per a coneixement dels senyors socis.

Reus 19 de desembre de 1917.—P. A. de la Junta Directiva, el Secretari, *E. Aguadé Parés*.—B. V., el President, *Cavallé*.

EL CAS MÉS SENZILL DE TOS; LITINOIDES SERRA EL RECONSTITUENT MILLOR

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÓNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Des

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de riquíssima aigua de taula

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estava el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia y dificultava la respiració. ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

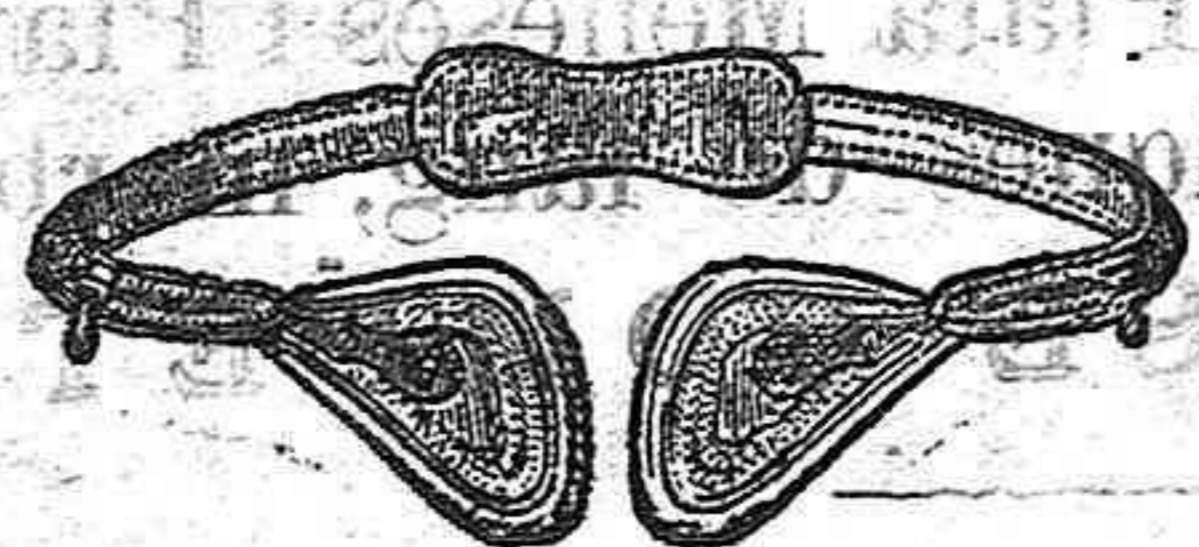
Es venen en capsos de 12 paquets a 1 pesseta; de 30 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes, UN PAQUET SOLT: 10 CÉNTIMS.

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA - Arraval de Santa Agna, número 80 - REUS

LA CRUZ ROJA

Antic i acreditat establiment de Ortopedia, fundat en 1896, per don JOSEP PUJOL

Aquesta casa té a la venda un gran assortit de Braguers de totes classes, lo més pràctic i modern per a la curació de les hernies per cròniques i rebels que siguin.

Petits Braguers de canxú per a la prompta curació dels tendres infants.

Especialitat en aparells aricolats fabricació de la casa, aplicats per persona competent amb molts anys de pràctica en la mateixa.

Faixes hipogàstriques per a cerretgir la obesitat, dilatació i abultament de ventre.

Tirants homoplàstics per a evitar el carregament d'espatlles.

Confecció de tota classe d'aparells d'Ortopedia. Gran assortit en lente i ulleres per a la vista miopa i vista cansada. Binocles de teatre i campanya i tot lo concernent al ram de Optica, Cirurgia i Ortopedia.

DISPONIBLE

DECORACIÓ - MOBLES

J. MONTAGUT
Garrer de la Presó, 4 REUS

DROGUERIA

de H. MARINÉ
Plaça de Prim REUS

Fàbrica de Capsos de Cartró

ENRIC VIDAL
Carrer del Galló, 4 REUS

Claudi Borrás

DENTISTA
Plaça Constitució, 13 REUS

L'Hidráulica Reusense

de EMILI AULÉS
Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÓMICS
Cami de Riudoms REUS

JOSEP SOLÉ

RECADER DE REUS A BARCELONA
BARCELONA
Bou de la Plaça Nova, 14
Passeig de Gràcia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).
REUS
Güell i Mercader, (Hostalets), 22, Cordereria
Arraval, Santa Agna, 5

TINTORERIA de MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota classe de roba. S'utilitza el planxat elèctric.
Galanes, 7 REUS

"LA CRUZ ROJA" (CASAFUNDA) MONTEROLS, 16 (Al postat del fabricant de gorres D. Isidro Pons)

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES
Monterols, 37 REUS

JOAN PUJOL

RECADER
EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA
ARRAVAL ALT DE JESÚS REUS

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverosímils
La casa millor assortida en trajos per a nens
Portal de Jesús, 1. — REUS

Esteve Massagué

COMISSIONS-REPRESENTACIONS
SANT LLORENS, 8, 3.º REUS

DISPONIBLE

DISPONIBLE

TARIFES

per a l'inserció d'anuncis en aquest diari

PREUS MENSUALS

En 1.ª plana	En tercera plana				En 4.ª plana
	A una columna	A dues columnes	A tres columnes	A cinc columnes	
Pagarà 4 pessetes per cada espai de 5 per 7 centímetres que ocupi	Fins a 3 cmts. d'altura. De 3 a 5 » Per cada centímetre més	2'50 3'50 0'50	3'75 5'25 0'75	5'00 7'00 1'00	10'00 14'00 1'50

Els remitits, anuncis de crònica, de secció oficial, etc., etc., un número reduït d'insercions pagarán a 25 céntims la ratlla per la primera inserció i a 10 céntims ratlla, per cada una de les successives. Quan arribi a publicar-se un mes pagarán a 10 céntims per cada inserció.

NOTA: Tot anunci a més de son import segons tarifa, costarà l'impost del timbre a raó de 10 céntims per inserció.

AVIS: S'admeten anuncis mortuoris fins a les 11 de la nit.

Fábregas i Recasens

BIANQUERIS

Valors-Cupons-Borsa-Canvi-Giros

Rambla dels Estudis, 4 (A 2248 i A 3453)

BARCELONA